

No redakcijas

Dace Štrausa

Labdien, lasītāj! Avīze ir nupat dzimusi, tā ir ceļa sākumā. Kāda tā būs, kā augs un attīstīsies, varam tikai minēt, bet tās raksturu mēs veidosim visi kopā – gan avīzes veidotāji, gan lasītāji. Taču iesākumā mums, redakcijai, nepieciešams Jūsu – lasītāju un atbalstītāju – uzticēšanās kredīts. Savukārt mēs darīsim visu, lai avīze pastāvētu un būtu lasītājiem interesanta un svarīga.

Laikā, kad dažāda informācija atrodama visur – internetā, presē, televīzijā un, galu galā, ko „viena tante teica”, mūsu uzdevums ir šo informācijas plūsmu sistematizēt, apkopot, cik iespējams, pārbaudīt un saprotami pasniegt Tev, lasītāj.

Avīzē atspoguļosim ar zirgiem saistītus notikumus gan Latvijā, gan citur pasaulē. Stāstīsim par jātnieku sporta un zirgu audzēšanas pasākumiem. Iepazīstināsim ar interesantām personībām – gan cilvēkiem, gan zirgiem. Labprāt uzklausi sim lasītāju domas. Veidosim attiecības, jo savstarpējā domu apmaiņā iespējams atrast racionālu risinājumu daudz dažādām problēmām.

Vēlos pateikties tiem, kas mums tic un atbalsta šī izdevuma radīšanu: „AUREUS KAPITĀLS”, JSK „AUDRUVIS”, zirgaudzētava ”3 VĪTOLU STAĻĻI” un Z/S „AKMEŅLAUKI”. Paldies Jums!

Šajā numurā lasiet:

**Aktuāla informācija
genofonda zirgu
īpašniekiem**

**Vai zirgs Latvijā saprot, ka dzīvo
inflācijas rekorda laikā- 15.8%?**

**Jaunumi
Latvijā un pasaulē**

**Kaimiņi piedalās
pat sacensībās
Meksikā!**

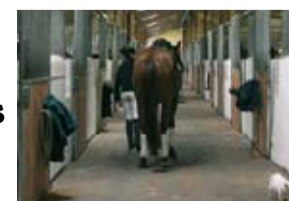

**Bez iemauktiem
un segliem**

Plašumi, ezeri, pakalni un zirgu bari

**Lauksaimniecības
dzīvnieku vispārīgās
labturības prasības**

Ķēvju dzimumcikls

Kādu zirgu šķirni audzējam?

Dace Štrausa

Jautājums it kā retorisks, it kā visiem skaidrs. Un tomēr izrādās, tā nemaz nav. 2004. gadā līdz ar otras zirgaudzēšanas organizācijas – Latvijas Šķirnes zirgu audzētāju asociācijas (LŠZAA) – izveidošanu šķita, ka visi strīdi zirgaudzētāju starpā beigušies, visi neapmierinātie beidzot apmierināti. Tomēr nebūtu mēs īsti latvieši, ja nespētu atrast tēmu, par ko villu izmest.

Un tā abas zirgaudzēšanas organizācijas – Latvijas zirgaudzētāju biedrība un Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācija – nonāca katra savā galda pusē Zemkopības ministrijā ar Zemkopības ministrijas Ciltsdarba valsts inspekcijas Ciltsdarba daļas vadītāju Maiju Brunovsku šķirētienesneša lomā. Te arī radās jautājums – kas tā par zirgu šķirni, ko Latvijā audzējam, precīzāk, kā šo šķirni sauc?

Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) pasniedzējs un LŠZAA valdes priekšsēdētājs Guntis

Rozītis, pamatojoties uz to, ka Latvijas šķirnes zirgu pirms Otrā pasaules kara sauca par siltasiņiem, uzstāja, ka arī tagad Latvijas zirgu šķirne jāpārdēvē par Latvijas siltasini. Idejas autoru neuztrauca ne tas, ka tādā gadījumā būtu jāmaina visa zirgu ciltsdokumentācija un zirgu pases, ka jāpārdēvē paša pārstāvētā asociācija, ne arī tas, ka cilvēkam, kas neorientējas zirgaudzēšanas jautājumos, bet gājis skolā, apguvis bioloģiju un uzzinājis, kas ir siltasiņu un aukstasiņu dzīvnieki, var rasties jautājums – ja jau audzējam siltasiņus, vai audzējam arī aukstasiņus vārdes un krupjus zirga izskatā? Nosaukums „siltasinis” ieviesies sporta tipa šķirņu zirgu nosaukumā no vācu valodas. Savukārt par „aukstasiņiem” saucam smagās vezumnieku šķirnes. Patiesībā šie apzīmējumi vairāk attiecināmi uz zirga temperamentu. Latviešu valodā šajā gadījumā piemērotāks būtu apzīmējums „karstasinis”, kas gan vairāk asociējas ar tādu pārmērīgi temperamentīgu karstgalvi. Tas gan nav tas, ar ko mēs savā šķirnē lepojamies. 2. lpp ►

Foto: Imants Urtāns

◀ 1. lpp **Kādu zirgu šķirni audzējam?**

Tieši otrādi – Latvijas šķirnes zirgiem jābūt ar nosvērtu temperamentu, karstgalvji nebūt nav vēlami eksemplāri. Tā kā šis priekšlikums neguva atsaucību pat LŠZAA pārstāvju vidū, tika nolemts Latvijas zirgu šķirni nepārdevēt.

Tomēr ne jau jautājums par šķirnes nosaukumu bija galvenais iemesls, kādēļ Latvijas Zirgaudzētāju biedrība (LZB) un LŠZAA pārstāvji sanāksmē Zemkopības ministrijā ne sevišķi laipni viens otru uzlūkoja no pretējām galda pusēm. Kā zināms, līdz šim Latvijas Zirgu Ciltsgrāmatu kārtoja LZB, un droši vien kārtotu tālāk tāpat vēl ilgi, ja vien tas nebūtu nepieciešamais priekšnoteikums audzēšanas organizācijas uzņemšanai Pasaules sporta zirgu audzēšanas federācijā (WBFSH).

Pirms diviem gadiem LZB sagatavoja un iesniedza nepieciešamos dokumentus WBFSH Latvijas šķirnes ciltsgrāmatas uzņemšanai minētajā organizācijā. Šo divu gadu laikā notika sarunas par uzņemšanas procedūru, tomēr pati uzņemšana federācijā nenotika. LZB pārstāvji, ieradušies Apeldornā Holandē, kur 2007. novembrī notika WBFSH gadskārtējā ģenerālā asambleja, kuras laikā bija paredzēta arī Latvijas Zirgu Ciltsgrāmatas uzņemšana federācijā, pārsteigti satika tur LŠZAA pārstāvjus, kas arī bija ieradušies ar tādu pašu mērķi, kaut gan LŠZAA

nekāda pamata, jo to, kurš labākais, nāktos pierādīt ar rezultātiem. WBFSH ir arī ciltsgrāmatu reitingi, kur objektīvi izrēķina, kura ciltsgrāmata ir labākā.

Patlaban starp zirgaudzētāju organizācijām pastāv negatīva konkurence. Tas nozīmē par katru cenu iegūt jaunus un paturēt vecos biedrus. Cena, diemžēl, ir Latvijas šķirnes zirgu kvalitātes krišanās, jo par vienu no biedru pārvilināšanas metodēm jaunizveidotajā organizācijā kļuva zemas kvalitātes vaislas ērzeļu sertifikācija un to izmantošana kumeļu atražošanā. Vienmēr atrodas kāds neapmierinātais, kurš bijis stingri nolēmis iegūt vaislas sertifikātu savam ērzelim, tādēļ aiziet uz otru organizāciju un sertifikātu saņemt. Patlaban nemaz nav jāmaina organizācija, jo, lai paturētu biedrus, abas zirgaudzētāju organizācijas sertificē zemas kvalitātes ērzelus, tā izdarot lāča pakalpojumu gan pašam ērzeļa īpašniekam, gan Latvijas zirgaudzēšanai kopumā. Šajā mūsu šķirnes attīstības stadijā notiek darbs, ņemot vērā kvantitāti, par kvalitāti daudz nebēdājot. To stimulē arī valsts subsīdijas, jo to pašu naudas summu saņem arī zemas kvalitātes vaislas ērzeļi. Iespējams, ka ciltsgrāmatas šķelšanās arī izbeigtu kvalitātes kritumu un apturētu ērzeļu sertificēšanas lavīnu, kas sākas līdz ar otras zirgaudzētāju organizācijas izveidošanu, jo būtu jādomā arī par organizācijas prestižu.

piešķiršanu un ierakstu grāmatas turētāju joprojām paliek LZB. Tika noslēgta vienošanās starp abām zirgaudzētāju organizācijām un nolemts, ka LZB jāstājas WBFSH.

Diemžēl ar to viss nebeidzās, LŠZAA pārstāvji vēl plinti krūmos nemet un turpina sūdzēties par LZB dažādās instancēs. Tādēļ LZB darbinieku darba-laiku aizņem nebeidzama dokumentu sagatavošana dažādām kontrolējošām organizācijām, tai skaitā

Kumeļu vērtēšana 3 vitolu stallos 2007. gadā.

KNAB. Savstarpējo nesaskaņu jūklī, šķiet, ir aizmirsta WBFSH istā jēga. Iekļūšana šajā organizācijā nav tikai goda lieta un savu ambīciju apmierināšana, tas nozīmē arī pienākumus un finansiālas saistības.

Kas tad īsti ir WBFSH, kur mēs, viens otram kāju priekšā likdami, tik ļoti gribam iekļūt, un kāds Latvijas ierindas zirgaudzētājam no tā labums? Šobrīd WBFSH ir vienīgā starptautiskā organizācija pasaulē, kas apvieno sporta zirgu šķirņu ciltsgrāmatu kārtotājus un ir galvenā zirgaudzētāju saikne ar Starptautisko Jātnieku federāciju (FEI). WBFSH vēsture aizsākusies 1988. gadā, kad Apvienotās Karalistes princese Anna sasauca uz sanāksmi Apeldornā, Holandē ekspertus no Eiropas valstīm, kurās zirgi ir ekonomiski un sociāli svarīgs faktors. Šī praktiķu un zinātnieku grupa izveidoja koncepciju Pasaules zirgaudzētāju čempionātiem. 1992. gadā notika pirmais Pasaules čempionāts, ko vadīja jaunizveidotā organizācija kopā ar FEI. Sacensības notiek trijos olimpiskajos sporta veidos – konkūrā, iejādē un trīscīņā. 1994. gadā Berlīnē organizācija ieguva nosaukumu WBFSH un tika oficiāli nodibināta. Tās biedri bija 25 ciltsgrāmatu kārtotāju organizācijas.

Patlaban WBFSH veido 61 biedrs un 5 asociētie biedri, kuru vidū ir arī Igaunijas sporta zirgu audzētāju biedrība (Apsveicam kaimiņus ar šo sasniegumu!).

Katru mēnesi WBFSH mājas lapā internetā tiek apkopoti un publicēti WBFSH/FEI reitingi katrā no minētajām disciplīnām, kā arī nodrošināta informācija par katru zirgu (izcelsme, ģenētiskais novērtējums, sasniegumi), kas piedalās starptautiskā līmeņa sacensībās visā pasaulē. Katru gadu notiek WBFSH ģenerālā asambleja un seminārs.

WBFSH paspārnē pastāvīgi strādā zirgu audzētāju un zinātnieku komiteja „Interstallion”. Arī zirgaudzēšanā notiek zināms globalizācijas process, zirgi ceļo pa visu pasauli, un visai informācijai par zirgu būtu jāceļo tam līdz. Tādēļ, lietojot ģenētisko materiālu no citām valstīm, ļoti svarīgs faktors ir dažādās valstīs veiktā ģenētiskā novērtējuma pareiza interpretācija. Viena no „Interstallion” aktivitātēm patlaban ir divi pilotprojekti Zviedrijā un Francijā, kur tiek pētīts, kā salīdzināt dažādās valstīs pēc dažādām metodēm veiktos ģenētiskos novērtējumus.

„Interstallion” aktivitātes būtu svarīgas arī Latvijas zirgaudzētājiem, jo sevišķi tādēļ, ka nopietni zinātniskie pētījumi pēdējos gados Latvijā netiek veikti. 2009. gadā beidzas Latvijas zirgu šķirnes ciltsdarba programmas darbības termiņš. Izstrādājot jauno programmu, vajadzētu ņemt vērā WBFSH rekomendācijas. Varbūt tas palīdzētu mūsu zirgaudzētājiem neatpalikt no pasaules vadošajiem selekcionāriem, varbūt tad mūsu zirgu panākumiem nebūtu tikai nejausības raksturs.

Foto: Dace Strausa

neatbilst noteikumiem par Ciltsgrāmatas kārtošānu. Protams, tas nav WBFSH prezidenta Jana Pedersena pienākums – noskaidrot, kurš te ir īstais kandidāts – un līdz ar to Latvijas šķirne pagaidām palika aiz borta.

Par šķirnes pamatu un apliecinājumu tiek uzskatīta Ciltsgrāmata. WBFSH var iestāties tikai viena organizācija, kas ir šīs Ciltsgrāmatas kārtotāja. Nu ko, ja jau ambīcijas ir tik milzīgas, ka, neskatoties pat uz to, ka zaudētāji šajā gadījumā ir Latvijas zirgaudzētāji, tostarp LŠZAA biedri, un LŠZAA vadībai tomēr ļoti gribas to godu iekļūt WBFSH par katru cenu, varbūt viņi tiešām varētu veidot citu ciltsgrāmatu un šķirni nosaukt kaut vai par to pašu Latvijas karstasinīgo un tad mierīgi, bez liekiem strīdiem stāties starptautiskajā audzētāju federācijā. Arī Dānija un Holande, piemēram, nav nekādas milzu valstis, tomēr no šīm valstīm WBFSH pārstāv trīs Ciltsgrāmatu kārtotāji no katras valsts. Nemaz jau nerunājam par zirgu lielvalsti Vāciju, kas šajā starptautiskajā organizācijā ir pārstāvēta ar veselām septiņpadsmit dažādām biedrībām un asociācijām ar savām Ciltsgrāmatām. Varbūt nemaz nav slikta ideja sadalīt Latvijas šķirni kādās trīs ciltsgrāmatās (neizmirsīsim, ka ir vēl arī braucamā tipa Latvijas šķirnes zirgs), izstrādāt katram savu Ciltsdarba programmu un „uz priekšu!”. Arī strīdiem nebūtu

Atgriežoties pie sanāksmes Zemkopības ministrijā, kur LŠZAA pārstāvji, apsūdzot LZB visos iespējamās Ciltsgrāmatas kārtošānu pārkāpumos un grēkos, izdarīja mēģinājumu pārņemt Ciltsgrāmatas kārtošānu tiesības un pienākumus, pārrunu rezultātā tika nolemts, ka LŠZAA un LZB katra atsevišķi kārtos tās pārraudzībā esošo zirgu Ciltsgrāmatas daļu, tas ir, atbild par iesniegto datu pareizību, tomēr par Ciltsgrāmatas numuru

Kumeļu vērtēšana 3 vitolu stallos 2007. gadā.

Foto: Dace Strausa

Aktuāli genofonda zirgu īpašniekiem!

Ko darīt, lai braucamā tipa zirgus audzēt būtu ekonomiski izdevīgi.

Dace Štrausa

2007. gada nogalē Zemkopības ministrija piešķir naudas līdzekļus Latvijas Zirgaudzētāju biedrībai, lai tā kopā ar Latvijas Šķirnes zirgu audzētāju asociāciju veiktu pētījumu par Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu ģeoloģiskajām līnijām un veiktu darbaspēju pārbaudes. Pētījuma mērķis ir noskaidrot, kādi zirgi vēl palikuši no jau aprobētajām ģeoloģiskajām līnijām, un iezīmēt jaunu līniju izveidi.

Galvenais projekta uzdevums ir meklēt praktisku pielietojumu braucamā tipa zirgiem, tādējādi veicinot šo zirgu pārdošanas iespējas. Kā pārbaudes veids izvēlēts pajūgu braukšana jeb draivīga sacensības, pamatojoties uz FEI draivīga sacensību noteikumu elementiem. Tas varētu būt iesākums šādu sacensību regulārai rīkošanai Latvijas teritorijā. Tā kā draivings ir populārs un aizraujošs sporta veids,

Foto: Nadina Zavadilika

atzīts pasaulē un ir viena no FEI disciplinām, tad Latvijas šķirnes zirgiem, sevišķi, ja zirgi labi sagatavoti, būtu noieta tirgus arī ārpus Latvijas.

Tā kā pētījuma rezultātu iesniegšanas termiņš ZM ir 1. aprīlis, tika nolemts, ka sacensības notiks slēgta tipa manēžās katrā Latvijas reģionā:

Latgalē – Zilupē, Horses LA manēžā – 08.03.08.
Vidzemē – Burtnieku manēžā – 09.03.08.
Zemgalē – Ozolniekos, LLU manēžā – 15.03.08.
Kurzemē – Kuldīgā, Kurzemes CMAS manēžā – 16.03.08. Visu sacensību sākums plkst. 11.00

Sacensībās ārpus konkurences tiek aicināti piedalīties arī tādu zirgu un poniju pajūgi, kas neatbilst genofonda izcelsmei. Visi laipni lūgti sacensībās! Sīkāka informācija zirgaudzētāju organizācijās.

Vai zirgs Latvijā saprot, ka dzīvo inflācijas rekorda laikā – 15,8%?

Pēdējā laikā Pierīgas staļļos ir manāms krass cenu pieaugums par zirgu boksu īri. Šķiet, ka 200 LVL mēnesī par boksu jau ir standarta cena šajā reģionā. Zirgu staļļu īpašnieki ir spiesti regulāri palielināt šo maksu, jo cenas palielinās arī barībai, pakaišiem un saistītajiem ārpakalpojumiem. Ja vienā no Pierīgas staļļiem 2004. gadā boksa īre mēnesī bija 45 LVL, tad tagad staļļa īpašnieki spiesti maksu paaugstināt līdz pat 120–140 LVL. Kā gan nepaaugstināsi cenu, ja auzu tonna vēl 2007. gada rudenī maksāja 70–100 LVL/tonnā, bet pašreiz jau 150 LVL/tonnā. Kokmateriālu iepirkšanas cenas zāģētavās turpina

Foto: Nadina Zavadilika

palielināties, līdz ar to pieaug arī zāģskaidu cenas, tāpēc arvien biežāk kā pakaišus redzam salmus. Šāda strauja un bieža cenu kāpšana drīz vien izraisīs masveida zirgu izpārdošanu staļļos, kas atrodas Rīgas apkārtnē, jo algas diemžēl netiek līdzīgu cenu pieaugumam. Vai arī Latvijas bērtis pārtaps par aristokrātisma simbolu?

Klasifikācijas sacensības šķēršļu pārvarēšanā

Valsts aģentūras „Kleisti” rīkotās klasifikācijas sacensības šķēršļu pārvarēšanā jau kļuvušas par labu tradīciju. Jautājām Sergejam un Natālijai Šakuroviem: kas ir šo klasifikācijas sacensību iniciators, ar kā atbalstu tiek rīkotas šīs sacensības? Šakurovi mums pastāstīja, ka šo sacensību iniciators ir pats Sergejs. Šāda veida sacensības tiek rīkotas jau pāris gadus, sākotnēji V/A „Kleisti” mācību grupām un jauniešiem, kas trenējas Kleistos. Taču šogad, pateicoties LJF (Latvijas Jātnieku federācijas) atbalstam, šīs sacensības iekļautas LJF sacensību kalendārā, līdz ar to guvušas popularitāti jauno jātnieku vidū. Vislielākais atbalsts saņemts no V/A „Kleisti”, tās direktores Liesmas Kalves, kas šī sporta veida attīstības nolūkos Latvijā ļauj izmantot Lietišķo sporta veidu sporta bāzes slēgto manēžu sacensību rīkošanai visas dienas garumā.

Vēl mūs arī interesēja: kāds ir šo sacensību mērķis un cik regulāri tās norisināsies turpmāk? Sergejs teica, ka mērķis, protams, ir. Galvenokārt tas ir dot iespēju mācīties startēt jauniešiem, mācīt jaunos zirgus, pieradināt tos pie sacensību atmosfēras, labot kļūdas. Un, protams, tas ir treneru ikdienas darbs – strādāt ar jauno jātnieku paaudzi, pārbaudīt viņu zināšanas un spējas sacenšoties, darīt to regulāri un sistemātiski.

A/S Agrofirma Tērvete. Jaunzirgu skate un ērzeļu sertifikācija

Dace Štrausa

Ar jaunzirgu skati un ērzeļu sertifikāciju A/S Agrofirma Tērvete 1. februārī Latvijas zirgaudzētāju biedrība sāka 2008. gada zirgu vērtēšanas pasākumus. Tērvetē tradicionāli šo pasākumu apmeklēja daudz interesentu no tuvienu un tālienes.

Šoreiz komisijas priekšā stājās 14 jaunās ķēves no tādiem vaisliniekiem kā Don Weltmeyer, Lagerfeld, Landgold, Calvados87, Luois J.

Turpinājumā notika ērzeļu sertifikācija. Pavisam komisija novērtēja četrus iespējamus jaunos vaisliniekus. Trīs no tiem saņēms sertifikātu vaislas darbībai Latvijas šķirnē:

- Ti Puaro no Pedro W2/Radiants DH4, īpašnieks LR Kompānija SIA,
- Captain no ColibriHL247/Pikard, īpašnieks G. Sūniņš,
- Double Daily no Don Picardi/Sandro Hit, īpašnieks Natālija Drovovoza.

Starplaikos Tērvetes manēžā skatītājiem tika demonstrēti zirgaudzētavas vaislas ērzeļi, tai skaitā Tērvetes jauniegūvums Avellynus, dzimis 1992. gadā no Argentinus/Furioso II (attēlā).

Avellynus

Latvijas Ziemas čempionāta 1. un 2. posms

Inese Ruskule

Veiksmīgi noslēgušies divi Latvijas Ziemas čempionāta posmi jātnieku sportā (konkūrā), kas norisinājās v/a LSVC Kleisti 26. janvārī un 16. februārī. Vislabākos vērtējumus abos posmos no Latvijas sportistiem guva Guntars Siliņš. Ja čempionāta 1. posmā Guntaru apsteidza Igaunijas jātnieks Gunnar Klettenberg, tad 2. posmā Guntars bija līderis gan Latvijas jātnieku, gan arī Lietuvas jātnieku vidū. Pirmajā posmā Kleistos viesojās Igaunijas sportisti (Gunnar Klettenber, Kertu Klettenberg, Andres Udekull, Lilian Lehe), savukārt otrajā posmā bija ieradušies jātnieki no Lietuvas – Matas Petraitis un Andrius Buzas. Latvijas trīs vadošie jātnieki bija ļoti noslogoti, jo vienā maršrutā viņi piedalījās ar 3-4 zirgiem. Apbrīnojama ir Guntara Siliņa, Ģirta Briča un Anda Vārnas izturība.

Andis Vārma ar Maromoru.

Foto: Dace Štrausa

Guntars Siliņš ar Kalgari.

Foto: Nadina Zavadilika

TV raidījums
“Auzu Motors”
raidījumu skatiet LTV7

AUZU
MOTORS

katru mēnesi ziņas par mūsu sportistu panākumiem Latvijā un pasaulē, intervijas un reportāžas no sacensībām.

Raidījuma režisors Uldis Podnieks.

UET* biedri vienojas par zirgu rikšošanas industrijas sistēmas atbalstīšanu

UET

Parīze, Francija. Šā gada janvāra beigās dažādu Eiropas valstu vadošās zirgu rikšošanas organizācijas organizēja sanāksmi Parīzē un vienojās izteikt atbalstu Eiropas rikšošanas industrijas sistēmas precizējumiem.

Sanāksmē piedalījās UET pārstāvji no Austrijas, Beļģijas, Čehijas Republikas, Dānijas, Igaunijas, Somijas, Vācijas, Ungārijas, Itālijas, Maltesas, Nīderlandes, Norvēģijas, Krievijas, Slovēnijas, Spānijas, Zviedrijas, Šveices un, protams, arī no Francijas, kas vada UET administrācijas biroju.

Publicētā deklarācija sīki izklāsta Eiropas rikšotāju pamatfaktus un rādītājus. Savienība pārstāv „rikšošanas industriju, kurā tieši nodarbināti 100 000 un netieši – 200 000 cilvēku, t.i., ir nolīgti zirgu audzēšanā, lauksaimniecības ražošanā, aprīkojuma ražošanā un skriešanās pasākumos, katru gadu organizējot 65 000 darbaspēju pārbaužu uz 400 skrejceļiem visā Eiropā, kurās piedalās 73 000 zirgu.”

Taču sanāksmes mērķis nepārprotami bija pievērst uzmanību nesen izteiktajai Eiropas Komisijas prasībai – lai Francijas valsts atver totalizatora tirgu privātajiem operatoriem, citiem vārdiem sakot – bukmeikeriem.

UET biedri un jo īpaši Francija ir pierādījuši ES ierēdņiem, ka Pari - Mutuel sistēma ir vislabākā metode, lai nodrošinātu caurskatāmību “skaidri vienojoties, ka organizētu un likumīgu likmju pieņemšanu uzņemas valdību licencētas bezpeļņas organizācijas mūsu valstīs, un kuru ikgadējais apgrozījums ir 9 miljardi EUR, tādējādi nodrošinot samaksu pakalpojumu sniedzējiem zirgu rikšošanas sacensībās, kā arī nomaksājot valstu noteiktos nodokļus un nodevas, kas ir apmēram 2 miljardi EUR gadā.”

Foto: UET

Biedri vienojās arī “izteikt nopietnas bažas par pieaugošo nelegālu un neatļautu likmju likšanu un pieprasīt valdībām pieņemt atbilstošus mērus pret nelegālajām aktivitātēm .. lai atbalstītu sacensību likumību un derību godīgumu un caurskatāmību, un pieprasīt valdībām atbalstīt kopēju likmju likšanas sistēmu mūsu valstīs.”

Pēdējo mēnešu laikā Francija ir bijusi galvenais ES Komisijas mērķis, un UET biedri vienojās “izteikt pilnu (savu) atbalstu Francijas varas iestādēm, kā arī citām Eiropas valstīm to dialogā un komunikācijā ar ES Komisiju par aizskarošo procedūru, kas uzsākta pret viņiem, jo šī procedūra neizraisīs rikšošanas sacensību finansiālu krahu, atņemot tām galveno ienākumu avotu, bet tieši pretēji, šādi risinājumi ir rasti, lai nodrošinātu rikšošanas sacensību finansējumu nepieciešamā līmenī, lai saglabātu darba vietas un atbilstošus apstākļus rikšotāju audzēšanai un sacensībām.”

Teksta noslēgumā minēts: “Eiropas kultūras ainavas un vides saglabāšana ir Eiropas kopējais mērķis, un Eiropas varas iestādēm pilnībā jāatzīst rikšošanas industrijas devums šajā jomā.”

Francijas galvenais arguments šīs sistēmas atbalstam ir saistīts ar nodarbinātību.

Valstī derības ir nelegālas kopš 1800. gada, un tās ir pieļautas tikai caur uzņēmumu Pari Mutuel Urbain. 33% no katras likmes nonāk atpakaļ sistēmā, lai finansētu visus darbiniekus zirgkopības industrijā.

* UET – Union Européenne Du Trot (Eiropas rikšotāju braucēju savienība)

Sveicieni no Igaunijas

Igaņu žurnāla (par zirgiem) Oma Hobu (Mūsu Zirgs) redakcijas kolēģija apsveic jaunās Latvijas zirgkopības avīzes „Zirgu Pasts” redakciju sakarā ar pirmā numura iznākšanu. Tāds laikraksts jau ir sen gaidīts. Pagājušā gada nogalē Oma Hobu nosvinēja savu 5 gadu dzimšanas dienu. Ceram, ka pēc pieciem gadiem mēs varēsim svinēt dubult- svētkus: mēs 10 gadu jubileju, bet jūs- 5 gadu jubileju. Lai veicas!

Oma Hobu redakcija

FEI adaptīvās jāšanas sacensību klasifikācija Taivānā

FEI

2008. gada 4. un 5. janvārī Taivānā veiksmīgi norisinājās adaptīvās jāšanas klasifikācija, kur 5 kvalificētiem fizioterapeitiem un 4 jāšanas sporta instruktoriem/treneriem apmācīja adaptīvās jāšanas sportistu klasifikācijas pamatelementus. Kursu organizēja Taivānas terapeitiskā centra instruktore Uta Reinfleiša-Vu. Terapeitiskais centrs cieši sadarbojas ar Ķīnas Taibejas Jāšanas asociāciju.

Visi dalībnieki saņēma FEI sertifikātus par piedalīšanos, savukārt 5 fizioterapeiti, iespējams, pēc kursa darba iesniegšanas kļūs par pirmajiem nacionālajiem klasifikētājiem Taivānā. Divi Taivānas jātnieki – Yu Jen Sun un Yu Chen Yang cītīgi trenējās, uzklausa savus instruktorus, un viņu mērķis ir kļūt par pirmajiem Taivānas adaptīvās jāšanas sportistiem, kas kvalificējas 2012. g. Parolimpiskajām spēlēm, kas notiks Londonā.

Dāņu siltasiņi

Eurodressage

Pēc dāņu siltasiņu audzēšanas statistikas 2007. g. visvairāk vaislai izmantotais ērzelis ir Blue Hons Don Romantic (The Don Schufro x Romancier), 1. att., ar kuru aplecinātas 214 ķēves. 2. vietā ir melnais skaistulis De Noir (De Niro x Matcho AA), 2. att., ar kuru savukārt aplecinātas 162 ķēves.

Populārākais konkūra vaislinieks Dānijā ir Heartbeat (no Heartbreaker), ar kuru aplecinātas 119 ķēves.

1

2

FEI (Federation Equestre Internationale) ziņas.

Pasaules reitings.

Uz doto brīdi pasaules konkūra reitinga augšgalā atrodas Meridith Michaels- Beerbaum (GER), punktu skaits: 3147,50; otrajā vietā – Ludger Beerbaum (GER), punktu skaits: 3007,92 un trešajā vietā – Markus Fuchs (SUI) ar punktu skaitu: 2972,50. Latvijas sportistu vietas reitingā ir šādas:

Vieta reitingā	Jātnieka vārds, uzvārds	Punkti
234	Andis Vārna	317.00
426	Ģirts Bricis	132.50
1167	Lauris Vilde	20.00
1307	Dainis Ozols	10.00
1722	Guntars Siliņš	2.00

Reitings uz 2008. gada 8. februāri

Iejādes reitinga 1.vietu ieņem Anky Van Grunsven (NED) ar zirgu Ips Salinero, punktu skaits: 2243; otro vietu- Isabell Werth ar zirgu Satchmo 78, punktu skaits: 2149 un trešajā vietā ierindojas Isabell Werth ar zirgu Warum Nicht Frh, punktu skaits: 2112. **Mūsu Airisa Penele ar zirgu Ravels ierindojas 181. vietā, punktu skaits: 927.**

Airisa Penele ar Ravelu.

Foto: Dace Štrausa

Centrāleiropas zonas reitingi.

Pēc konkūra sacensībām Gomeļā, Baltkrievijā (29.02. – 3.03.08) 10 labākiem jātniekiem ir iespēja piedalīties Centrāleiropas zonas Finālā CSI3* - W Varšava, Polijā (13.03.08.– 16.03.08.). Uz šo brīdi Centrāleiropas reitinga 1. vietā ir Tiit Kivisild (EST), otrajā vietā- Hanno Ellermann (EST) un trešajā vietā- Vladimir Tuganov (RUS). Andis Vārna atrodas tuvu pie pirmo vietu ieguvējiem - 8.vietā (reitinga dati uz 2008.g. 14.februāri). Andis ir piedalījies sešās no astoņām Centrāleiropas zonas sacensībām, iegūstot 46 kopvērtējuma punktus.

Atliek Andim novēlēt veiksmīgus startus Gomeļā, iegūt papildus punktus un piedalīties finālā Varšavā!

Andis Vārna ar Grand Libero.

Foto: Dace Štrausa

Kaimiņi piedalās pat sacensībās Meksikā!

Inese Ruskule

15 gadus jaunais lietuviešu jātnieks Matas Petraitis savā tikai 4 gadus ilgajā jātnieka sporta karjerā ir guvis daudz panākumu. Parasti mīlestība pret zirgiem cilvēkam sākas jau agrā bērnībā, taču Matasam iespēja iepazīt šo dižciltīgo dzīvnieku radās tikai pirms četriem gadiem. Pirms tam Matas un viņa ģimene pat nenojauta, ka viss izvēršies tik nopietni un jāšanas sports kļūs par ikdienas dzīves neatņemamu sastāvdaļu, jo ikdienu tika pavadīta steidzīgajā Lietuvas galvaspilsētā Viļņā, un nebija pat domas sākt mācīties jāt ar zirgu. Pavērsiens ikdienas dzīvē notika, kad Matasa vecāki Jonišķu rajonā iegādājās saimniecību, kur sākumā uzbūvēja arī stalli 7 zirgiem. Šī saimniecība ar saviem briežu

Veicot maršrutu FEI bērnu šķēršļu pārvarēšanās sacensībās 2007. g.

aplokiem, jauko viesnīcu un lielajiem stalliem tagad jau daudziem no mums ir pazīstama kā jāšanas sporta klubs „Audruvis”. Līdz ar saimniecības iegādi un paplašināšanu Matasa vecāki iegādājās arī pirmos zirgus – Rotu un Reglamentu. Abus šos zirgus Petraišu ģimene iegādājās Latvijā. Un līdz ar šo zirgu ierašanos „Audruvī” Matas saprata, ka zirgi kļūs par viņa dzīves neatņemamu sastāvdaļu.

Matas ar savu draugu Bolero.

Matas favorīts jāšanas sportā un treneris ir Lietuvas jāšanas sporta meistars Kostas Gaigalas. Matas un Kostas ir ļoti labs tandēms, jo Matas ļoti mierīgs un nosvērtais raksturs ideāli savstarpēji mijiedarbojas ar temperamentīgo trenera raksturu. Kaut arī Matas pēc dabas ir ļoti mierīgs, viņa ātrums sacensībās bieži vien pārsteidz skatītājus. Pat pieredzējušais Kostas ir atzinis, ka bieži vien nejātu maršrutā tik ātri, neriskētu tik ļoti, kā to dara viņa audzēknis.

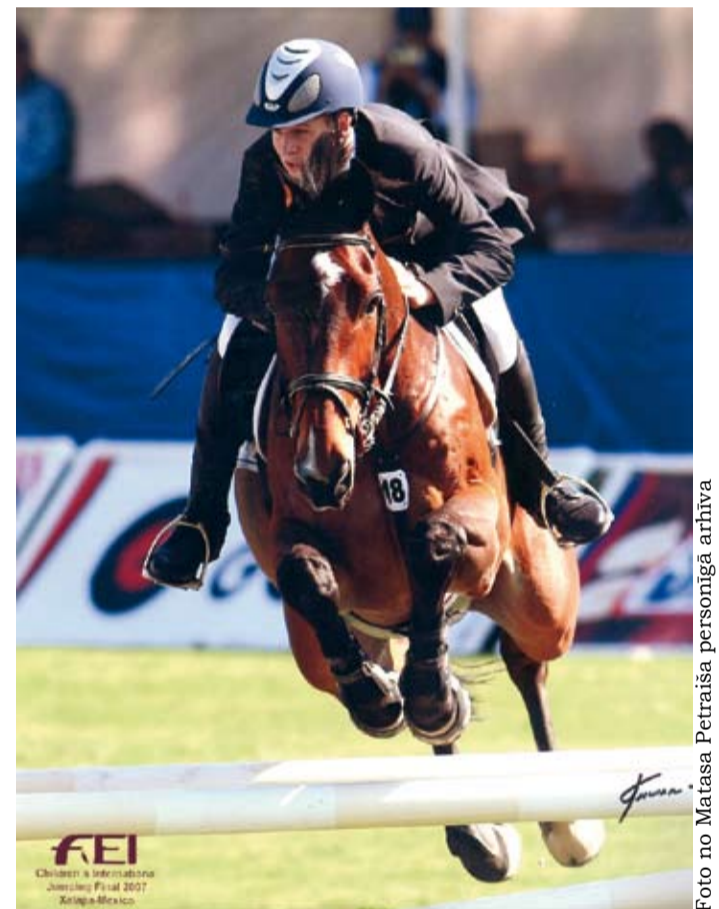
Matas priecējas kopā ar vecākiem par gūto uzvaru vienās no klasifikācijas sacensībām.

Ziemas periodā Matas jā 2 zirgus, bet vasaras periodā – 3, jo ziemā līdztekus jāšanas nodarbībām nedrīkst aizmirst arī par mācībām vietējā Jonišķu skolā. Matas paspēj apgūt gan jāšanas prasmes, gan arī ir augsti novērtēts skolā, ir viens no labākajiem audzēkņiem. Katru dienu, pārnācis no skolas, viņš dodas uz stalli. Katru dienu Matas zirgiem velta 3–4 stundas. Pats tos jā un kopj. Jautāts par to, kurš tad ir mīļākais zirgs, Matas smaidot atbild – Bolero! Kā gan nemīlēt, ja visa ģimene to uzskata par zirgu ar dvēseli. Tādi zirgi negadoties bieži. Bolero ir 8 gadus vecs sirms Hannoveres šķirnes ērzelis, kurš dzimis Vācijā, bet Petraišu ģimene šo zirgu iegādājās no Edgara Treiberģa.

2007. gads Matasam ir bijis diezgan veiksmīgs. Pirmkārt jau tāpēc, ka šis jaunais jātnieks ir ieguvis 2007. gada Lietuvas čempiona titulu jauniešu grupā. Otrkārt, Matas ir piedalījies apmācībās un sacensībās ārpus Lietuvas. Vasarā Matas, kā arī viņa treneris Kostas trenējās Vācijas pilsētā Timmelā pie iejādes trenera Gerda Demmes, jo uzskata, ka arī iejādes pamatelementi palīdz sasniegt augstākus rezultātus konkurē. Matas ir ļoti apmierināts ar šīm apmācībām. Mācības notika no pirmdienas līdz piektdienai, savukārt nedēļas nogalē viņi piedalījās konkurē sacensībās, kas notika tuvākajā apkārtnē. Arī šajās sacensībās Matas pārsteidza visus ar savu izvēlēto ātrumu maršruta veikšanai, apsteidzot visus simts jātniekus, un finālā ieguva 2. vietu. Savukārt jau oktobrī Matas ar Bolero piedalījās Tallinn Horse Show starptautiskajās sacensībās un ieguva 6. vietu grupā, kurā piedalījās jaunieši līdz 21 gada vecumam.

Visinteresantākais un spilgtākais pasākums Matasam bija 2007. gada decembrī, kad viņš vienīgais no Baltijas valstīm piedalījās FEI Bērnu starptautiskajās šķēršļu pārvarēšanas sacensībās

Meksikas pilsētā Verakruzā. Šajās sacensībās dalībnieku vecums bija no 12 līdz 14 gadiem, šķēršļu augstums – 120 cm. Sacensību dalībnieki bija ieradusies no Anglijas, Francijas, Lietuvas, Kanādas, Kolumbijas, Brazīlijas, Argentīnas, Jaunzēlandes, ASV, Libānas un Gvatemālas. Sacensības norisinājās 4 dienas. Viss it kā ierasts – šķēršļi, sacensību atmosfēra... taču Matasam bija jālec ar izlozētu zirgu vārdā Lampos. Visi dalībnieki, izņemot Meksikas jauniešus, nepiedalījās ar saviem zirgiem, bet gan lozēja noteiktus zirgus. Varētu teikt, ka tas nav īsti godīgi, taču Matasam tas nebija šķērslis. Viņš ātri pierada pie jaunā zirga, kaut arī dienā bija atļauts tikai 30 minūtes ilgs treniņš, kurā varēja lēkt pāri krustiņiem un tikai 6 augstajiem šķēršļiem (okseri, stāvie). Pirmajās trijās dienās notika individuālās un komandas klasifikācijas sacensības. Gan individuālajā klasifikācijā, gan arī komandu klasifikācijā Matas ieguva pirmo vietu. Komandas klasifikācijā Matas bija vienā komandā ar jauniešiem no Meksikas un Libānas. Savukārt finālā Matas ieguva 7. vietu. Finālā spriedze bija diezgan liela, jo visi jātnieki pirms Matas veica maršrutu bez soda punktiem. Pēc sacensībām pie

Pretī uzvarai Meksikā.

Matasa vecākiem pienāca trenere no ASV un teica, ka Matasa jāšanas stils ir diezgan atšķirīgs no citu bērnu jāšanas stila, kā arī paslavēja Matasu, teikdama, ka šim jātniekam ir lielas izredzes turpmākajā karjerā.

6. lpp ►

Sacensību dalībnieki kopā. Matas pēdējā rindā pa vidu.

◀ 5. lpp

Līdztekus sacensībām sacensību organizatori bija nodrošinājuši ļoti jauku izklaides programmu bērniem un viņu vecākiem. Dalībniekiem visur līdzās bija kāds ļoti jautrs vācu vīrietis Pedro. Pateicoties interesantajām ekskursijām un izklaidēm, bērniem gandrīz neatlika laika satraukties par sacensībām. Pirms šķēršļu pārvarēšanas sacensībām tika rīkotas pat futbola spēles. Ikvienam bērnam šis pasākums

2007 FEI CHILDREN'S INTERNATIONAL JUMPING COMPETITION FINAL
FINALE INTERNATIONALE FEI DE SAUT D'OBSTACLES POUR ENFANTS 2007
Jalapa, Veracruz, MEXICO (MEX)
03-08 December / diciembre 2007

Course Designer / Chef de Piste : Linda Allen (USA)

FINAL COMPETITION				Jump-Off		
Rank	Name of Rider	NP Name of Horse	Total Faults	Time 78	Total Faults	Time 44
1	Jose Antonio CHEDRAUI	MEX Bengala	0	71.11	0	29.32
2	Jose Angel ARREVALO	MEX Cash	0	76.82	0	31.47
3	Brick JZHENÉZ	MEX Preciosa	0	69.03	0	32.09
4	Jake LANBERT	NZL Romeo 345	0	73.61	0	32.45
5	Andrés AZCARRAGA	MEX Chic Wood	0	73.06	0	34.82
6	Nanuel GRAJÉN	MEX Augustas	0	75.45	0	35.82
7	Matas PETRAITIS	LTU Lampos	0	71.44	4	32.59
8	Graham GILLESPIE	GBR Hambro	4	72.74		
9	Sage FLYNN	USA Gautier	4	73.24		
10	Felix TEJADA	GUA Rajiff	4	75.02		
11	Yasmin PINCHÉN	GBR Argentino	4	75.68		
12	Juan Jose ZENDEJAS	MEX Vicara	8	70.87		
13	Xavier GOURNON	FRA Hésa	8	73.52		
14	Na Teresa ESCOTO	MEX Alucho	8	74.88		
15	Jed DANIA	LTD Momentos	8	76.02		
16	Jimena RODRIGUEZ	MEX La Bomba	18	85.53		

Izraksts no fināla sacensību rezultātiem.

Matas ar Bolero sacensībās Latvijā

spilgti paliks atmiņā, un katrs no viņiem labprāt piedalīsies vēlreiz.

Kā jau veiksmīgam sportistam, Matasam ir izveidojies arī savs fanu pulciņš. Matasa vecāki smaidot stāsta, ka vislielākās fanes Matasam ir tieši no Latvijas, kur viņu diezgan bieži varam redzēt, piedaloties konkūra sacensībās. Pēc tādiem panākumiem varētu domāt, ka Matas jau ir sasirdzis ar „zvaigzņu slimību”, taču šis jaunais lietuviešu jātnieks nav un nemaz nedomā ar to saslimt, viņš uzvaras un panākumus uztver ļoti mierīgi, nelietojot par tiem visapkārt. Šķiet, ka Matasam tiešām ir diezgan strikti noteikti mērķi attiecībā uz jātnieku sportu, un visa slava vēl ir priekšā. 2008. gadam Matas sev mērķus ir jau noteicis, tagad vien atliek tos realizēt un pakāpties vēl par vienu pakāpienu augstāk. Lai viņam veicas!

Foto: Dace Štrausa

Bez iemauktiem un segliem.

Cilvēks un zirgs psiholoģiski stāv ļoti tālu viens no otra salīdzinājumā, piemēram, ar suni. Cilvēks ir mednieks, zirgs – medījums.

Dace Štrausa

Cilvēkam, kurš nolēmis iemācīties zirgu valodu, vienmēr jāatceras un jāņem vērā attiecības „mednieks – medījums”. Tas nozīmē, ka cilvēks, veidojot attiecības ar zirgu, nevar izmantot agresīvas metodes, jo ir liela atšķirība, vai zirgi noskaidro attiecības savā barā, pamatīgi izkaujoties, lietojot ļoti sāpīgus paņēmienus, taču nebaidoties viens no otra, vai arī cilvēks kļūst agresīvs attiecībā pret zirgu. Zirgu barā tā ir cīņa par hierarhiju. Taču, ja cilvēks paceļ roku pret zirgu, zirga instinkts signalizē, ka cilvēks grib viņu nogalināt un apēs

Nekad nevar uzskatīt, ka zirga uzticēšanās cilvēkam ir pilnīga un stabila. Tā ir tikai zināma uzticēšanās pakāpe, ko ļoti viegli iespējams sagraut. Cilvēks, runājot zirgam saprotamā valodā, ir panācis, ka zirgs ir spējis apslāpēt savus instinktus attiecībā uz cilvēku, neskatoties pat uz to, ka cilvēka ausis, piemēram, pieglaustas visu laiku. Par to plašāk mums pastāstīs SIA “Zirgu Zeme” īpašnieks Dmitrijs Šarafutdinovs.

Ingela Larsons un Dubai Selection demonstrē sarauksmi.

Kā mācās zirgu valodu?

Ir dažādas metodes, kā mācīties. Parelli visas savas zināšanas ir apkopojis viegli uztveramā sistēmā, ar kuras palīdzību ikviens interesents soli pa solim var apgūt dabisko komunikāciju ar zirgu. Mācību sākumā izmanto teorētiskos likumus un noteikumus. Mēs domājam un rīkojamies apzināti, līdz, daudzkārt atkārtojot, viss sāk notikt neapzināti un dabiski, intuīcijas līmenī. Darbība intuīcijas līmenī ir svarīgākais pavērsiens zirgu valodas apgūšanā. Tā agrāk vai vēlāk notiek arī cilvēka pašizaugsme, un tad pašas attiecības ar zirgu kļūst par tādu kā blakusparādību. Starp citu, bērni veido dabiskas attiecības ar zirgu daudz vieglāk, jo tic paši sev vairāk nekā intelekta „samaitātie” pieaugušie.

Ko no šīm dabiskajām attiecībām iegūst zirgs, ko – cilvēks?

Ieguvēji ir abi. Arī zirgs mācās, tādējādi teritorija, kurā tas var justies komfortā, paplašinās.

Lēciens pār šķērslī.

Savstarpēja uzticēšanās.

Cilvēks ļoti lepojas ar savu intelektu, taču tā ir tikai niecīga, ļoti lēna un neietilpīga smadzeņu apjoma un iespēju daļa. Apgūstot zirgu valodu, esmu sapratis, cik zirgi ir gudri. Tie lieto to smadzeņu daļu, ko sauc par zemapziņu vai intuitīvo daļu, kas lielākajai daļai cilvēku ir „aizmigusi”. Zirgi atceras pilnīgi visu, tiem nav jāpiepūlas, lai kaut ko izdabūtu no atmiņu krātuvītes. Uz mums, kuri dzīvniekus sauc par mazajiem brāļiem, patiesībā zirgi skatās kā uz ietiepīgiem, izlutinātiem bērniem, kas paši nezina, ko īsti grib, uzskata sevi par pārākkiem, jo viņu spēkos ir atstāt zirgu dzīvu vai nogalināt... un piedod, jo „tie nezina, ko dara”.

Smadzeņu intuitīvā daļa ir arī radošā daļa. Zirgi to vien dara, kā rada. Taču cilvēki to nespēj saprast, jo zirgiem ir pavisam citi mērķi un ideāli, tie it kā dzīvo mums paralēlā pasaulē, tādēļ pat neuzskata sevi par cilvēku apspiestiem.

Veidojot šāda veida attiecības ar zirgiem, esmu iemācījies izmantot intuīciju, un tādēļ varu savā dzīvē sasniegt visu, ko vēlos. Komunikācija ar zirgu ir viens no ceļiem, kā paplašināt savu apziņu un attīstīt intuīciju. Un tā jau ir cilvēka personības izaugsme.

Vai ir iespējams šīs zināšanas izmantot klasiskos jāšanas sporta veidos?

Protams, kaut kādu līmeni var sasniegt arī ar parastām metodēm. Tomēr, kā apgalvo kāds mans paziņa, augsta līmeņa trīscīņas sportists bez šīm brīvo attiecību metodēm olimpisko līmeni sasniegt nevar. Vienkārši augsta līmeņa sportistiem šis zirga jušanas spējas ir iedzimtas un attīstītas, zirga uzticēšanās ir iegūta intuitīvā veidā. Zirgs ir gatavs izdarīt ļoti daudz cilvēka labā. Labprātīgi. Bez tā nekādu augstu līmeni sasniegt nevar.

Mana skolotāja Ingela Larsons, piemēram, spēj ar savu zirgu pārlēkt vairākus šķēršļus pēc kārtas, neizmantojot nekādus vadības līdzekļus uz zirga galvas, vadot to tikai ar savas koncentrētās domas spēku.

Adaptīvās jāšanas sporta attīstība Latvijā.

Darja Tihomirova

Sveiks, lasītāj! Pirmais *Zirgu Pasts* nu Tevi ir atradis un turpmāk strādās, lai arī nepazaudētu. Tā kā laikraksta mērķis ir sniegt izsmeltošu informāciju par visu, kas saistīts ar zirgiem, nevaram nepievērst uzmanību arī jāšanai invalīdiem – aktivitātei, kas Latvijā sākusi attīstīties tieši pēdējos gados. Kā vienmēr mazapgūtā darba laukā, arī šajā jomā rodas daudz neskaidrību un neatbildētu jautājumu. Ar tiem arī centīsimies tikt galā.

Katrā avīzes numurā varēsiet uzzināt ko interesantu gan par invalīdu jāšanas sportu, gan par ārstēšanas iespējām ar zirga palīdzību. Stāstīsim par iespējām ar to nodarboties visā Latvijā, aplūkosim un aprakstīsim, kur un kādas aktivitātes ir pieejamas. Rakstīsim arī par notikumiem ārvalstīs – sacensībām un apmācībām.

Foto: IPC

Starptautiskas adaptīvās jāšanas sacensības.

Šoreiz sāksim no pašiem pamatiem, tiksim skaidrībā, kas tad īsti ir jāšana invalīdiem.

Šī aktivitāte var izpausties dažādi – piemēram, kā reitterapija, jāšanas sports, draivings, arī dabiskā skola – viss tas ir principā pieejams. Latvijā no visa nosauktā mums šobrīd jau ir reitterapija un jāšanas sports. Un ir ļoti svarīgi tos atšķirt.

Reitterapija ir ārstēšanas un rehabilitācijas metode. Ar pacientu darbojas vesela komanda, kas sastāv no ārsta reitterapeita un diviem vai pat trim palīgiem. Arī zirgam šim nodarbībā ir jābūt atbilstošam stingrām prasībām: ar nevainojamu veselību un labu gaitu, ļoti mierīgam un ne pārāk jutīgam, kā arī speciāli apmācītam tieši šim darba veidam.

Pacienta loma ir vairāk pasīva nekā aktīva, lai gan viņam bieži ir arī jāizpilda ārsta norādītie

Darja Tihomirova ar saviem audzēkņiem un uzticamo ķēvīti Sekundi.

Foto no Darjas Tihomirovas personīgā arhīva

Adaptīvās jāšanas sacensības Tīrainē, 2006. g.

vingrinājumi, sēžot zirgā. Pati svarīgākā atšķirība no jāšanas sporta ir tā, ka reitterapijas mērķis ir veselības uzlabošana vai stabilizācija, nevis jāšanas iemaņu apgūšana.

Invalīdu jāšanas sporta galvenais mērķis ir sasniegumi un izaugsme sportā. Ar sportistu darbojas ne vairs ārsts, bet gan sporta speciālists – treneris. Protams, sportistam invalīdam ir jābūt ārsta atļaujai nodarboties ar jāšanas sportu, un vēlams, lai sportista veselības stāvokli regulāri vērtētu arī sporta ārsts. Invalīdu sporta zirgam ir līdzīgas prasības kā reitterapijas zirgam, tomēr ir būtiska atšķirība reitterapijā nepieciešama pazemināta jutība pret kairinājumiem, savukārt invalīda sporta zirgam gluži pretēji – jābūt īpaši jutīgam pret jātnieka komandām, kuras daudzos invaliditātes gadījumos mēdz būt vājākas par vesela jātnieka komandām. Svarīgi arī, lai zirgs būtu labi iejāts tieši iejādē, nevis kādā citā jāšanas sporta veidā.

Sportista loma šajā gadījumā ir ļoti aktīva, jo viņam ar zirgu jātiek galā patstāvīgi. Sportisti invalīdi trenējas pārsvarā iejādē, jo tieši šis jāšanas sporta veids ir iekļauts starptautiskajā paraolimpiskajā un specolimpiskajā programmā, turklāt jāšanas shēmas ir maksimāli pietuvinātas klasiskajām. Līdz ar to sportistam ir vajadzīgs ilgs laiks, lai sagatavotos dalībai sacensībās.

Foto: Nadina Zavadiļika

Nevar noliegt, ka abi šie invalīdu jāšanas veidi ir daļēji savstarpēji saistīti un mēdz aizņemt viens otra elementus, tomēr katram ir savi mērķi un to sasniegšanas metodes.

Šobrīd Latvijā ir pieejamas abas šīs aktivitātes. Pagaidām diemžēl izvēles iespējas nav ne tuvu tik plašas kā daudzviet citur Eiropā, tomēr ir pamats cerēt, ka drīz vien Latvijas sportisti pārstāvēs valsti arī starptautiskā arēnā.

Kas attiecas uz reitterapiju, ir vietas, kur ar to nodarbojas jau diezgan sen, kā arī vairākas vietas pasaulē, kur šī nozare strauji attīstās un pakalpojumi kļūst arvien pieejamāki.

Turpmāk piedāvāsim Tev to cilvēku stāstus, kuri nodarbojas ar jāšanu invalīdiem, kā arī sarunas ar treneriem un ārstiem, kuri strādā šajā jomā.

Vārds zirgs latviešu valodā

Inese Ruskule

Vārda zirgs etimoloģija latviešu valodā

Zirgs - visticamāk, ka vārds ir saistīts ar īpašības vārdu *žirgts* - spirts, modrs, sprigans un darbības vārdu *žirgt* (atspirgt). Līdz ar to sākotnēji zirgs bijis *veiklais, straujais dzīvnieks, ātrais skrējējs*. Tā kā arī lietuviešu valodā vārds skan līdzīgi - *žirgas*, iespējams, ka baltu valodās šis vārds vispirms apzīmējis *ērzeli* (Sabaļauskis).

Daži valodnieki (Mikola) uzskata, ka vārds *zirgs* saistāms ar latīņu vārdu *grex* - ganāmpulks. Savukārt citi (Tomsens, Būga), ka ar lietuviešu *žirgti, žērgti* - jāteniski sēsties, sēdēt, izplest kājas, soļot ar augstu paceltām kājām. Pēc Endzelīna uzskata, ka no leišu vārda *žērti* - kārpīties.

Indoeiropiešu ciltis sāka apgūt zirgkopību pirmvalodas kopības laikā, tāpēc sākotnējais zirga nosaukums *equos* (bez vīrišķā un sievišķā īpatņa atšķiršanas nosaukumos, Ivanovs) atspoguļojas visos indoeiropiešu dialektos. No šā nosaukuma paralēlformas (skaņu mija) *ašuā* - latviešu valodā *asva* > *asa ķēve* (17.gs.). [K. Karulis *Latviešu etimoloģijas vārdnīca* - II, R., 1992]

Vārda zirgs sinonīmi un tā apzīmējumi

Vārdam *zirgs* visbiežāk lietotais sinonīms ir *kumeļš*. Vārdu *kumeļš* min gandrīz katrā tautasdziesmā, kur runa ir par zirgu, turpretim vārdu *zirgs* izmanto ļoti reti. Poētiski zirgu sauc par *rumaku*, kā arī par *zirglopu*. Sarunvalodā visbiežāk zirga apzīmējums ir *auzainis, auzu motors*. Šāds apzīmējums ir radies tādēļ, ka zirga spēkbarība ir auzas. Vāju zirgu sarunvalodā sauc par *ādaini* (jo tam ir palikusi tikai āda un kauli), *ādeņa zirgu, ādinieku, nāteni, kleperi, klampu* vai *klamzu*. Apvidvārdi ir: *kankāns* (liels, vājš zirgs), *zvanārs* (vecs, vājš zirgs), *amplis* (nemierīgs zirgs; ampelēt- ātri un slikti strādāt), *arķis* - mazs, dzenams zirdziņš (arī nikns cilvēks), *biezādis* - grūti padzenams zirgs, *čembris* - vecs, vājš zirgs (arī par cilvēku), *dimza* - zirgs, kas ļoti daudz mīņājas (dimzāt - mīņāties), *ēbelis* - lepns zirgs, *kaibala-slikta ķēve, kose* - mīlīnāms vārds ķēvēm, *ķelnestīvs dzīvnieks, zirgs* (arī cilvēks), *ķencītis* - sliktš zirgs, *rumāks* - smags darba zirgs, *taukšķis* - vecs, tūļīgs, nobraukts zirgs (taukšķēt - ēst ar platu muti), *zirgonis* - draiskulīgs, nevaldāms zirgs (arī cilvēks), *zirģelis* - nievājoši; tas ir neliels un arī stipri vien vājš zirgs (Mazais, vājais *zirģelis* lāgā neiederējās pie tik smalkiem ratiem, un, kad Simsons brauca pa ceļu, kaimiņi smējās... Gulbis 4, 278)

Literatūrā ir vērojami arī tādi zirga apzīmējumi kā: *drebēlis* - ātrs, žiģls zirgs, *klamza* - vecs, novājējis zirgs, *klencis* - klībs zirgs, *mītenis* - iemainīts zirgs, savukārt *ādinieks* ir tāds zirgs, kam ir palikuši tikai kauli un āda. Milēnbaha un Endzelīna *Latviešu valodas vārdnīcā* ir atrodami arī citi apzīmējumi zirgam. Piem., *šuka* - jauks, skaists zirgs, *ķenģis* - nelāgs zirgs, *dirba* - zirgs, kas jānot krata. Daži rakstnieki vēl aizvien lieto kādu no minētajiem vārdiem, taču diez vai mēs to saprastu, ja nenoskaidrotu tā nozīmi kādā no latviešu valodas vārdnīcām.

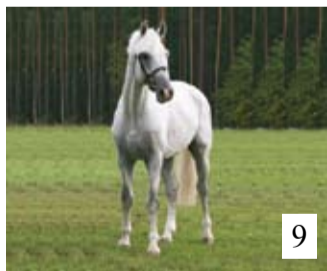

Foto: Nadina Zavadiļika

Vaislas ērzeļi

Liverpuļ LS (1. att.), bērs, dz. 2003. gadā, 173 cm, T. Bleisbergs Liwiuss DH / MT. Vdumčivij HN. **Ishor II TR** (2. att.), dūkans, dz. 2004. gadā, 165 cm, T. Ishors TR / MT. Horist TR, pārdod sportam, vaislai, cena 7000 EUR. **Lambordžini HL**, dūkans, dz. 1999. gadā, 170 cm, T. Limbus HL / MT. Casino BoyXX. **Arguments LS**, sirms, dz. 2005. gadā, 172 cm, T. Adermie58 KWPN / MT. Gamid HN. **Avan-gards LS** (3. att.), sirms, dz. 2005. gadā, 172 cm, T. Adermie58 KWPN / MT. Vdumčivij. **Kings LS**, bērs, dz. 2005. gadā, 169 cm, T. Colibri HL / MT. Ishor TR. **Agats LS**, sirms, dz. 2005. gadā, 177 cm, T. Adermie58 KWPN / MT. Gamid HN. **Rinaldo LS** (4. att.), dūkanbērs, dz. 2005. gadā, 167 cm, T. Ramzes HL / MT. Langets HL. **Draivers LS**, dūkans, dz. 2000. gadā, 169 cm, T. Diogen LS / MT. Vāgners HN, pārdod vaislai, cena 5000 EUR. **Chiko's Son OL** (5. att.), bērs, dz. 2004. gadā, T. Chiko's Boy HL / MT. Landandel HL. **Kaļvados LS** (6. att.), bērs, dz. 2004. gadā, 164 cm, T. Calliano HL / MT. Vāgners HN.

Zirgudzētavā izmantoti arī: **Radiant DH** (7. att.), bērs, dz. 1989. gadā, 168 cm, T. Royal Z II DH / MT. Grandis DH, **Calliano** (8. att.), tumši bērs, dz. 1997. gadā, 171 cm, T. Calido I HL / MT. Ramiro Z HL, **Adermie 58** (9. att.), Calido I-M.Adermie 9.

Plašums, ezeri, pakalni un zirgu bari

„Akmeņlauki” ir viena no lielākajām un ienesīgākajām saimniecībām Latvijas austrumu daļā Latgalē, kur lielās platībās, 1500 ha, audzē graudaugus un rapsi. Taču šoreiz mūs, protams, interesē zirgi-„Akmeņlauku” zirgudzētava.

Zirgu audzēšana šeit aizsākusies 1982. gadā, kad toreizējās saimniecības „Zilupe” direktors Boriss Veļičko īsā laikā izveidoja ievērojamu vaislas ķēvju ganāmpulku no labākajām saimniecībām Latvijā, Krievijā un Baltkrievijā. Tie bija Latvijas, Hannoveres, Holšteinas un Traķenes šķirnes zirgi ar izteikti labām darba spējām un eksterjeru. Jau no paša sākuma selekcija tika veikta augstā līmenī, balstoties uz zinātniskām metodēm. Tas ātri vien deva izcilus rezultātus. Pircēji Zilupē ieradās no visas plašās Padomju Savienības, arī Eiropas un Kanādas, droši zinot, ka atradīs sev labus zirgus.

Bijusī saimniecība „Zilupe” ir pārdēvēta par „Akmeņlaukiem”, bet tās zirgu slava nav mazinājusies. Pašlaik saimniecībā ir 110 zirgi, no tiem 25 vaislas ķēves, kas katru gadu vidēji atnes 22 kumeļus. Pilnīgi visām vaislas ganāmpulka ķevēm ir izcilas darba spējas, sevišķi laba gaita un teicams eksterjers.

Laika gaitā zirgudzētavā izmantoti tādi ievērojami ērzeļi kā **Langets** (Lucifer-Alvine), **Vdumčivij** (Vaļerik-Djulfara), **Doverčivij** (Duo-Weilertaine), **Vibors** (Vdumčivij-Belģija), **Goldfišs** (Ginters-Feldranke), kas izveidojuši stabilu pamatu pašreizējam ganāmpulkam.

Līdz ar Latvijas iekļaušanos Eiropas Savienībā radās iespēja iegādāties un izmantot vaislā pasaulē izcilu ērzeļu pēcnācējus, tādus kā **Adermie 58** (Calido I-M. Adermie 9), 9.att., **Calliano** (Calido I-S. Ramina), **Radiants** (Royal Z II-Fleur), **Bleisbergs Liwiuss** (Lionell-Chanett) un citus.

Protams, ir vajadzīga veiksmē, lai talantīgs zirgs satiktu ne mazāk talantīgu jātnieku un rezultātā izveidotos ideāls pāris, tomēr tas notika arī šeit – Zilupē audzētais Artax Kondor ar Krievijas jātnieci Jeļenu Sidņevu labu laiku atradās pasaules iejādes reitingu tabulas virsotnē (FEI un WBFSH kopējais). Šobrīd šis talantīgais pāris ir olimpisko spēļu kandidāts.

Arī Latvijā zirgudzētavas „Akmeņlauki” zirgus plaši izmanto sportā, jo īpaši iejādē – izcili labo gaitu dēļ. Un ne tikai sportā – savus ganāmpulkus ar vaislas materiālu no Zilupes papildina labākās zirgu audzētavas Latvijā, Lietuvā, Igaunijā un citās valstīs.

Jeļena Sidņeva ar zirgu Artax Condor RBB

Zirgi pārdošanā

Indus LS
tumši bērs kastrāts
dz. 2005. gadā, 176cm
T. Ishors TR –
M. DiodoraHN/Doms HN
sportam

Kadets LS
tumši bērs kastrāts
dz. 2004. gadā, 166cm
T. Calliano HL –
M.Deva HN /Doms HN
sportam

Divnij LS
ruds kastrāts, dz. 2001. gadā,
T. Dohodčivij HN –
M.Vičegda HN/Vdumčivij HN
sportam

Lancelots LS
tumši bērs kastrāts
dz. 2004. gadā, 170 cm
T. Bleisbergs Liwiuss DH –
M. Luanda HL/ Langets
sportam

Vanags LS
ruds kastrāts
dz. 2003. gadā,
T. Vibors HN –
M. Avrora LS/ Augusts HN
sportam

Islandec LS
ruds kastrāts
dz.2005. gadā, 171 cm
T. Ishor TR – Avrora LS/
Augusts HN
sportam

Dekadents LS
tumši bērs kastrāts
dz. 2004. gadā
T. DraiversHN –
Anakonda/ Augusts HN
Sportam, hobbijam

Kvarcs LS
tumši bērs kastrāts
dz. 2004. gadā, 167 cm
T. CallianoHL –
Vidumka HN/ Vāgners HN
hobbijam, mitrumi
lecamaļās locītavās

Luāra LS
bēra ķēve
dz. 2004. gadā, 165 cm
T. Bleisbergs Liwiuss DH –
Avrova LS/Augusts HN
sportam, vaislai

Improvizācija LS
ruda ķēve
dz. 2005. gadā, 165 cm
T. Ishor TR –
M. Vičegda HN/ Vdumčivij
spotam, vaislai

Idols LS
ruds kastrāts,
dz. 2004. gadā, 167 cm
T. Ishor TR –
Dudinka HN/ Doverčivij HN
iejādei, ļoti labas gaitas

Ko lasītājs vēlas lasīt jaunajā avīzē „Zirgu Pasts” ?

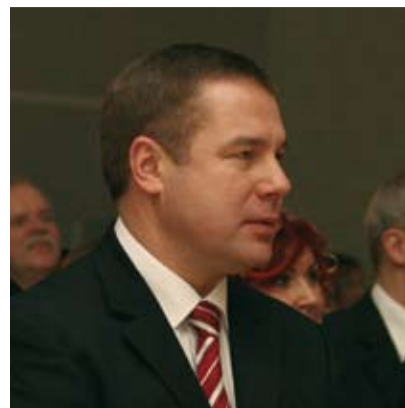
Inese Ruskule

Edgars Treiberis

Latvijas Zirgaudzētāju biedrības prezidents

Jaunajai avīzei *Zirgu Pasts* novēlu, lai būtu daudz sponsoru un atbalstītāju. Jo, ja būs daudz atbalstītāju, avīze būs saturiski bagāta. Vēlos arī, lai avīzē būtu daudz lietderīgas un aktuālas informācijas, lai tajā būtu daudz krāsainu un kvalitatīvu fotogrāfiju. Būtu nepieciešama arī plašāka informācija par Latvijas sportistu panākumiem starptautiskajā arēnā. Ar avīzes starpniecību būtu nepieciešams popularizēt tieši Latvijā audzētos zirgus, to sasniegumus gan Latvijas, gan arī starptautiskajās sacensībās, jo Latvijā jābūt vairāk kvalitatīvu sporta zirgu. Šobrīd Latvijā zirgus bieži vien audzē tikai skaita dēļ, bet par kvalitāti aizmirstam.

Agris Blaus

Latvijas Jātnieku federācijas prezidents

Vēlu, lai avīzei būtu ilgs mūžs, atšķirībā no žurnāliem, ko izdeva līdz šim. Gribētos tomēr arī redzēt, ka šis laikraksts pēc laika svinētu savu desmitgadi. Uzskatu, ka avīzē būtu nepieciešams atspoguļot Latvijas sportistu panākumus gan pašmāju sacensībās, gan arī citās Eiropas un pasaules valstīs. Interesanti būtu lasīt rakstus par sacensībām Latvijā, kuras rīkojusi gan federācija, gan arī citi organizatori. Arī sportistu reitingus būtu nepieciešams publicēt starptautiskajā, kā arī Latvijā mērogā. Federācija labprāt sadarbosies ar redakcijas komandu, lai informētu lasītājus par aktuālajiem notikumiem jātnieku sportā, kā arī piedāvās rakstus par jātnieku federāciju darbu citās pasaules valstīs.

Astrīda Belovzorova

Jāšanas sporta vecmeistare

Uzskatu, ka laikrakstā vajadzētu mazāk materiālu par zirglietām (trenzēm, laužņiem jo īpaši), bet gan vairāk publicēt informāciju par cilvēka saskarsmi ar zirgu, par psiholoģiju. Neapstrīdu un neesmu pret visām modernajām zirglietām, ļoti labi, ka viss attīstās uz uzlabojas, bet jātniekam jāiemācās arī izprast zirgs bez daudzajiem palīgīdzekļiem. Jātniekam vairāk jāanalizē kļūdas- kāpēc netiek sasniegti rezultāti, nevis vienkārši jāmaina dzelzi zirga mutē. Novēlu, lai avīze *Zirgu Pasts* iznāktu pēc iespējas biežāk un būtu pieejama ikvienam lasītājam!

Leonards Siņavskis

Starptautiskas kategorijas tiesnesis

Labi, ka ir vēlme izdot šādu laikrakstu. Ceru, ka avīzes sponsori atbalstīs šo izdevumu ilgu laiku, lai nodrošinātu tā publicēšanu Latvijā. Mūsdienīgu jaunatne maz ko zina par vēsturi, kaut arī tas ir ļoti būtiski, lai neizplatītu nepatiesus faktus. Aicinu visus interesentus piedalīties Šķēršļu pārvarēšanas sacensību tiesnešu seminārā, kas notiks šā gada 23.februārī Rīgā, Kleistu ielā 75, v/a LSVK „Kleisti”, sākums plkst. 12:00. Semināru vada Starptautiskas kategorijas tiesnesis L. Siņavskis.

Ivo Miķelsons

Daudzu sacensību galvenais tiesnesis, maršrutu sastādītājs un kalējs

Kā maršrutu sastādītājs vēlos, lai avīzē būtu raksti treneriem par distancēm, pasaules jaunākajām tendencēm šajā jomā. Piemēram, pašlaik tendence ārzemēs ir sastādīt maršrutus, akcentējot brīvu virzību uz priekšu. Tas viss būtu nepieciešams Latvijas sportistiem, lai, aizbraucot uz starptautiskajām sacensībām, nebūtu jājūtas nezinošiem.

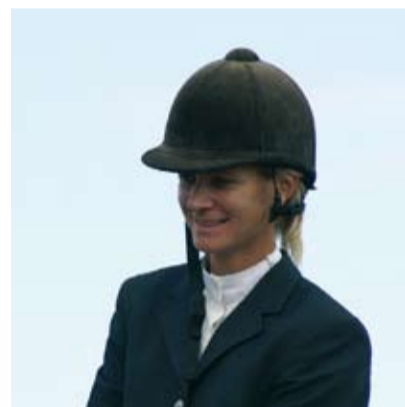
Savukārt kā kalējs uzskatu, ka katrs gadījums attiecībā uz zirgu nagu apkopes problēmām ir īpašs. Līdz ar to vienmēr cilvēkiem iesaku konsultēties ar personīgo kalēju.

Kristīne Lisovska

Latvijas Jātnieku federācijas ģenerālsēkretāre

Novēlu, lai avīzē vienmēr būtu daudz aktuālu jaunumu, lai publicētie raksti būtu saprotami visiem lasītājiem! Tā kā tas ir specializētais zirgkopības un jātnieku sporta laikraksts, tad arī termini (piemēram, konkūra un iejādes) jābūt precīziem. Tas nozīmē, ka rakstu autoriem jābūt profesionāliem. Būtiski arī publicēt rakstus par starptautiskajām sacensībām, par to norisi, par tiesnešiem, sportistiem. Uzskatu, ka pašlaik informācijas par pasākumiem, kur iesaistīti zirgi, gandrīz nav - ne presē, ne arī TV. Ceru, ka, izlasot šo avīzi, lasītāji būs labāk ziņoši par visiem pasākumiem. Ļoti vēlos arī skatīt patiesi kvalitatīvas fotogrāfijas.

Maira Leja

Jātnieku sporta meistare

Avīzē būtu nepieciešama informācija par ārzemju jaunumiem. Domāju, ka būtu interesanti arī izlasīt intervijas ar Latvijas staļļu īpašniekiem, jo ir daudzi staļļi un īpašnieki, par kuriem mēs nemaz nezīnām. Labprāt arī izlasītu rakstus par jātnieku sportu un ar zirgiem saistītajām personām iz vēstures. Pasaules reitingu publicēšana arī būtu ļoti būtiska. Līdztekus visam iepriekš minētajam avīzē vajadzētu nodrošināt arī praktiskus padomus par veterinārijas rakstura jautājumiem, iespējams pat konsultējoties ar Vācijas un Beļģijas veterinārārstiem, kuri ir vadošie Eiropas valstīs.

Linda Ansule

Jātnieku sporta pārstāve, Z/S Tīraines staļļi

Vēlos avīzē izlasīt gan par Latvijas, gan par ārzemju jātnieku pieredzi. Vairāk gribētos arī uzzināt par pasākumu norisi Latvijā, kas attiecas uz zirgiem (piemēram, ērzeļu skates, semināri, kursi). Man kā jaunam jātniekam interesētu arī informācija par iespējamajiem jauno jātnieku atbalstītājiem, par iespēju piedalīties ārzemju semināros, kā arī par Latvijas Jātnieku federācijas darbu, lai palīdzētu attīstīties jaunajiem jātniekiem. Novēlu veiksmīgu sezonu gan avīzei, gan arī visiem sportistiem!

Sandra Soikāne

Rikšotāju zirgu audzētāja un braucēju Latgalē, sporta klubs Pegazs

Latvijā sāk izdot avīzi par zirgkopību zirgiem, kuru veido jauni un uzņēmīgi cilvēki. Šī avīze ir sengaidita zirgmīļu vidū, un cerams, ka arī ilgi paliekoša. Galvenais ir neapstāties pusceļā, un lai jaunajai avīzei daudz lasītāju, kuriem zirgs un viss ap to saistītais nav vienaldzīgs. Lai viss jaunais un labais vecais nonāk līdz mums lasītājiem saprotami - gan zirgu pazinējiem, gan vienkāršiem cilvēkiem, kuriem pieder parasts darba zirdziņš.

Gita Ozoliņa

Zirglietu izplatītāja Latvijā, Marengo

Ar prieku sadarbosimies ar jauno avīzi *Zirgu Pasts*, publicējot aktuālāko materiālu par zirglietām un zirglietu ražotājiem pasaulē. Vēlamies arī izpētīt kādus izejmateriālus izmanto zirglietu ražotāji, vai šie materiāli ir labvēlīgi zirga veselībai.

Ministru kabineta noteikumi Nr.5
Rīgā 2008. gada 2. janvārī (prot. Nr.1 8.§)

Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības

Izdoti saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likuma 10. panta 1. punktu

- Noteikumi nosaka vispārīgās labturības prasības lauksaimniecības dzīvnieku (izņemot bezmugurkaulniekus) turēšanai un izmantošanai.
- Noteikumu izpildi kontrolē Pārtikas un veterinārais dienests.
- Dzīvniekus tur lauksaimniecības mērķiem, ja pēc to genotipa (organisma iedzimtības faktoru kopuma) vai fenotipa (organisma ārējo un iekšējo struktūru un funkciju vai pazīmju un īpašību kopuma) šāda dzīvnieku turēšana nekaitē to veselībai un labsajūtai.
- Lauksaimniecības dzīvnieku labturību regulējošajos normatīvajos aktos minētajos gadījumos lauksaimniecības dzīvnieku īpašnieks nodrošina, ka novietnē ir darbinieks, kuram ir kompetentas iestādes izsniegts sertifikāts, kas apliecina tā zināšanas attiecīgās lauksaimniecības dzīvnieku sugas labturības prasībās. Šis darbinieks nodrošina, ka dzīvnieku novietnē nodarbinātās personas tiek apmācītas labturības prasību ievērošanā.
- Lauksaimniecības dzīvniekus noteiktos laika intervālos baro ar to vecumam, sugai un fizioloģiskajām vajadzībām atbilstošu pilnvērtīgu barību un dzirdina ar svaigu ūdeni. Dzīvnieku barība un ūdens nesatur vielas un priekšmetus, kas dzīvniekam var izraisīt ciešanas vai savainojumus.
- Lauksaimniecības dzīvnieku novietnes automātisko un mehānisko aprīkojumu pārbauda ne retāk kā reizi dienā un konstatētos bojājumus nekavējoties novērš. Ja tas nav iespējams, nekavējoties veic nepieciešamos pasākumus lauksaimniecības dzīvnieku veselības un labturības nodrošināšanai. Lai novērstu ugunsbīstamības risku un elektrotraumas, novietni apsaimnieko saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ugunsdrošību un elektrodrošību.
- Lauksaimniecības dzīvniekiem nodrošina to sugai, fizioloģiskajām un etoloģiskajām vajadzībām nepieciešamo fizisko aktivitāti. Ja dzīvnieks ilgstoši vai pastāvīgi ir piesiets vai tā kājas ir sapītas ar valgu, vai tas atrodas būrī, dzīvniekam nodrošina pietiekami daudz vietas kustībām.
- Nepieļauj lauksaimniecības dzīvnieka turēšanu pastāvīgā tumsā. Ja dzīvnieku tur pastāvīgā mākslīgā apgaismojumā, tam nodrošina nepieciešamo atpūtu no šī apgaismojuma. Ja lauksaimniecības dzīvnieka fizioloģisko un etoloģisko vajadzību nodrošināšanai dabiskais apgaismojums nav pietiekams, nodrošina pienācīgu mākslīgo apgaismojumu.
- Lauksaimniecības dzīvniekus, kas tiek turēti āra apstākļos, aizsargā no nelabvēlīgiem laikapstākļiem un plēsējiem, kā arī nepieļauj draudus to veselībai un dzīvībai.
- Novietnes, aplokus, aizgaldus un aprīkojumu izgatavo no materiāliem, kas:
 - nekaitē lauksaimniecības dzīvnieka veselībai;
 - ir tīrāmi un dezinficējami.
- Lauksaimniecības dzīvnieku novietņu aprīkojums nedrīkst būt ar asām malām vai izciļņiem, kas varētu dzīvniekus savainot.
- Lauksaimniecības dzīvnieku barošanas un dzirdināšanas vietas iekārto tā, lai nepieļautu barības un ūdens piesārņojumu un nodrošinātu visu dzīvnieku ērtu piekļūšanu barošanas un dzirdināšanas vietām, novēršot savstarpējās konkurences negatīvo ietekmi.

13. Slimību profilaksei, ārstniecībai vai zootehnikos nolūkos lauksaimniecības dzīvniekiem dod veterinārās zāles. Ja dzīvniekiem ievadītas lietošanas ierobežojumiem pakļautas zāles, tās lieto saskaņā ar normatīvo aktu prasībām par ierobežojumiem zāļu lietošanā dzīvniekiem, kā arī dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu aprītē.

14. Lauksaimniecības dzīvnieka īpašnieks dzīvnieka pārbaudes veikšanai jebkurā diennakts laikā nodrošina atbilstošu (pastāvīgu vai pārvietojamu) apgaismojumu.

15. Lauksaimniecības dzīvnieka īpašnieks nodrošina, ka gaisa apmaiņa, ventilācija, putekļu daudzums, temperatūra, relatīvais gaisa mitrums, gāzu koncentrācija un trokšņu intensitāte nekaitē lauksaimniecības dzīvniekam un atbilst dzīvnieka fizioloģiskajām un etoloģiskajām vajadzībām.

16. Novietnes, kas aprīkotas ar mākslīgās ventilācijas iekārtu:

16.1. apgādā ar trauksmes ierīci, kas iekārtas bojājuma laikā brīdina par ventilācijas traucējumiem. Trauksmes ierīci regulāri pārbauda;

16.2. nodrošina ar rezerves ventilāciju, kas garantē pietiekamu gaisa apmaiņu un saglabā dzīvnieka veselību un labsajūtu, ja pamatsistēma ir bojāta.

17. Lauksaimniecības dzīvnieku īpašniekam un turētājam ir šādas tiesības:

17.1. saņemt neatliekamo veterinārmedicīnisko palīdzību, kas nepieciešama lauksaimniecības dzīvniekam;

17.2. saņemt praktizējoša veterinārārsta atzinumu par lauksaimniecības dzīvnieka veselības stāvokli vai tā nobeigšanās cēloni;

17.3. pieprasīt praktizējoša veterinārārsta rakstisku apliecinājumu par lauksaimniecības dzīvniekam izdarītajām veterinārmedicīniskajām darbībām un to rezultātiem.

18. Lauksaimniecības dzīvnieka īpašnieks nodrošina, lai:

18.1. tiktu ievērotas šo noteikumu prasības;

18.2. ne retāk kā reizi diennaktī tiktu pārbaudīta lauksaimniecības dzīvnieku veselība un turēšanas apstākļu atbilstība lauksaimniecības dzīvnieku labturības prasībām;

18.3. slimais vai savainotais lauksaimniecības dzīvnieks tiktu nošķirts, bet, ja tas nav iespējams, tiktu nodrošināti tā atveseļošanai piemēroti apstākļi;

18.4. tiktu izvākti kūtsmēsli atbilstoši novietnē paredzētajai kūtsmēsļu izvākšanas tehnoloģijai;

18.5. ne retāk kā reizi diennaktī tiktu izvākti bojātie barības pārpalikumi;

18.6. tiktu veikta uzskaitē par lauksaimniecības dzīvnieka saslimšanas gadījumiem, tā ārstēšanu vai dzīvnieka nāvi. Šo informāciju glabā trīs gadus un pēc pieprasījuma uzrāda Pārtikas un veterinārā dienesta inspektoram;

18.7. lauksaimniecības dzīvnieks netiktu pakļauts sāpēm, ciešanām un iespējai savainoties;

18.8. par lauksaimniecības dzīvnieku rūpētos atbilstošs skaits darbinieku ar attiecīgām prasmēm un profesionālajām iemaņām.

19. Aizliegts pārveidot lauksaimniecības dzīvnieka izskatu, izņemot gadījumus, ja tas ir noteikts dzīvnieku aizsardzības un labturības jomu regulējošajos normatīvajos aktos.

20. Aizliegts izmantot lauksaimniecības dzīvnieku dabisko vai mākslīgo vairošanu vai vairošanas procedūras, kas izraisa vai var izraisīt dzīvniekam sāpes vai savainojumus. Saskaņā ar dzīvnieku aizsardzības un labturības jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem ir atļauts izmantot veidus, kas varētu izraisīt nelielas vai īslaicīgas ciešanas vai savainojumus.

21. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2003. gada 9. septembra noteikumus Nr. 511 "Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības" (Latvijas Vēstnesis, 2003, 125. nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 1998. gada 20. jūlija Direktīvas 98/58/EK par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību.

Ministru prezidents I. Godmanis
Zemkopības ministrs M. Roze

Redakcijas piebilde: noteikumi stājās spēkā ar 2008. gada 5. janvāri.

Ķēvju dzimumcikls

Evija Reine

Ir ziema, kaut sniega nav, un ķēves gaida kumeļus, kam drīz būs jānāk pasaulē. Tas ir laiks, kad viss ir kluss un mierīgs. Bet šo mieru pārtrauks pavasaris un līdz ar to arī ķēvju meklēšanās laiks. Un tomēr, kaut arī mums liekas, ka viss ir it kā saprotams, zināms, ir nianses, kam būtu jāpievērš uzmanība. Vēlos jūs iepazīstināt ar dažām ķēvju fizioloģijas īpatnībām, kā arī ar dzimumciklu, kam ir vislielākā nozīme nākamā pēcnācēja ieguvē.

Kas tad ir dzimumcikls?

Dzimumcikls ir laika periods starp divām secīgām meklēšanās reizēm (pilna cikla). Tas ilgst 21 dienu, bet var būt mainīgs (16–26 dienas). Garāks tas ir pavasarī, bet īsāks rudenī.

Starpmeklēšanās/Dioestrus

Tas ir laika periods starp divām secīgām meklēšanās reizēm, respektīvi, no pirmās meklēšanās pēdējās dienas (ovulācijas) līdz otrās meklēšanās pirmajai dienai. Ķēvēm tās ir 14–16 dienas. Šis periods var būt garāks agrī pavasarī pēc pirmās meklēšanās. Ir svarīgi ievērot šo starpmeklēšanās periodu, jo, diagnosticējot agrīno grūsnību (dabiski lecīnot, 18. diena, skaitot no pēdējās lecīnāšanas reizes, mākslīgi apsēklojot – 16. diena, skaitot no ovulācijas dienas), precīzi var noteikt nākamo meklēšanās reizi, nepalaidot garām nākamo ciklu, jo, ja ķēve nebūs grūsna, tad viņa meklēsies.

Meklēšanās/Oestrus

Tas ir periods, kad ķēve meklējas un akceptē ērzeli. Ilgst 4–6 dienas.

12–24 stundas pēc ovulācijas (0–48 stundas) ķēves izrāda meklēšanās pazīmes.

Klusuma periods/Anoestrus

Šis ir garš periods, kad nenovēro olnīcu aktivitāti. Ķēvēm atšķirībā no citām sugām šajā periodā olnīcās veidojas folikuli. Tie ir ar šķidrumu pildīti pūslīši olnīcās, kas producē estrogēno hormonu, kas savukārt stimulē meklēšanās pazīmju parādīšanos. Ja ķēve ir lecīnāta/mākslīgi apsēknota un pēkšņi parādās meklēšanās pazīmes, uzvedība, svarīgi ir pārbaudīt grūsnību, pirms izvēlas atkārtotu lecīnāšanu. Šajā periodā ērzeli neakceptē.

Dabīgā lecīnāšana un optimālais lecīnāšanas laiks

„Kumeļa meklēšanās” ir 6–10 dienas pēc dzemdībām. Meklēšanos un olnīcu stāvokli pārbauda ne vēlāk kā 7. dienā pēc dzemdībām. Labvēlīgākais lecīnāšanas un arī apsēklošanas laiks ir 25.–30. diena pēc dzemdībām jeb otrās pēcdzemdību meklēšanās cikls, jo dzemdē ir attīrījusies un ir gatava nākamajai grūsnībai. Lecina katras 48 stundas, jo katrā lecīnāšanas/apsēklošanas reizē dzemdē veidojas lokāls iekaisums, no kā ķēvei jāatbrīvojas 24–72 stundu laikā (dzemdes paštīrīšanās). Kopā ar ērzeli lai pilnīgi veselā ķēves. Lecina ne vairāk kā 3 reizes vienā ciklā, bet, ja tomēr ķēve turpina meklēt, būtu vēlams izmeklēt olnīcu stāvokli – vai ir notikusi ovulācija, lai izvairītos no dubultās ovulācijas, kas rada risku diviņu grūsnībai.

Lecīnot ķēves, agrīno grūsnību var pārbaudīt astoņpadsmitajā dienā pēc pēdējās lecīnāšanas.

Dzimumcikla noteikšanas un dienu skaitīšanas piemērs:

Ķēve pēdējo reizi lecīnāta 1. maijā, nākamajā dienā it kā meklējas, bet īsti ērzeli nelaiž klāt. No 1. maija, šo datumu ieskaitot, skaitam 18 dienas, rezultātā iegūstam, ka vēlams grūsnību pārbaudīt 18. maijā. Ja ķēve nebūs palikusi grūsna, viņa meklēsies, ko tikai pēc diagnozes uzstādīšanas (grūsnības pārbaudes) noteiksiet, izmantojot ērzeli - uzmeklētāju, var būt arī kastrāts. Ja ķēve palikusi grūsna, tad nākamo grūsnību būtu vēlams pārbaudīt no 36. līdz 50. grūsnības dienai, jo pēc šīm dienām mazinās agrās embrija nāves risks, lai pārliecinātos, ka grūsnība tiek saglabāta.

Irvains

Latvijas šķirnes kastrāts,
dz. 2001. g. . dūkans, 172 cm
T. Willy TT. Weltrat MT. Irtišs
Viegli vadāms, supermierīgs
un draudzīgs, piedalījies konkūra
sacensībās līdz 100 cm
Cena: 4000 EUR
Kontaktinformācija: 29242878
e-pasts: info@sporthorses.lv

Ronnijs-Vinters LS 1583.

Latvijas šķirnes ērzelis, sertificēts.
2000. g. 165 cm, plati lauka piere,
četras baltas kājas.
T. Vairogs LS / M. Ralfa LS
Startējis 110 cm maršrutos,
nosvērts, viegli jājams,
Cena 6000 EUR.
Kontaktinformācija: 29135604

Konga

Latvijas šķirnes ķēve
dz.1997. g., bēra, 167 cm
CalandoIV HL –
Gaisma H420/Gardegeneral H180
Vaislai (grūsna no Louis J no Lord/
Ramiro, paredzama atnešanās 1.04.08)
Hobijam
Cena: 2300 LVL
Kontaktinformācija: 29409004

Lansere

Latvijas šķirnes ķēve,
dz. 1999. g., sirma, 164 cm
T. Leārs, M. Valenta/MT. Vāžaks
Piemērota konkūram (lekusi
maršrutus līdz 110 cm),
iejādei, hobijam
Cena: 2500 LVL
Kontaktinformācija: 29411829

Cerry- Vallex

Latvijas šķirnes ķēve
dz. 2004.g., ruda, gaišskare
T. HL Capatino
M. LV Ruse/ MT. LV Reglaments
Izmantošanas virziens:
iejāde, konkūrs, hobijs
iestradāta atbilstoši vecumam,
ir lekusi, labestīga, uzticīga jātniekam.
Cena: 6000 EUR
Kontaktinformācija: 29323172

Rundāle

Latvijas šķirnes ķēve, dūkana,
169 cm, 2004. gads.
T. Ramzes KWPN
M. Donna Ls/MT. Daions DH
Piemērota iejādei, konkūram,
ar labām gaitām un labu lecienu.
lekusi špringantēnā un zem sedliem,
viegli jājama. Miļa, draudzīga,
temperamentīga
Cena: 7500 EUR
Kontaktinformācija: 26563936

Sacresine

ķēve, tumši sirma, dz. 2005., 173 cm
T. Santa Cruz (Corlando- Ramiro Z)
M. Rassasine/ MT. Stanford
Cena 10000 EUR
Izmantošanas virziens: konkūrs
Kontaktinformācijas: 26226999

Quidamor

Kastrāts, dz. 2005. g., 172 cm,
ruds gaišskaris
T. Audi Quattro
M: Cordesine/ MT. Cortez
Cena: 9000 EUR
Kontaktinformācijas: 26226999

Livreja

LS, ķēve, bēra, 2004. g., 167 cm,
T. Le Grand
M. Rovere LS/MT. Rufs
Cena pēc vienošanās.
Kontaktinformācija: 29112796

Lazurit

LS, ērzelis, 2004. g.
tumsi bērs, 167 cm
T. Le Grand
M. Regale LS/MT. Rufs
iejāde, konkūrs.
Cena pēc vienošanās.
Kontaktinformācija: 29112796

Kontry Boy

2004. g. dz. astrāts, bērs, 170 cm.
T. Kvatro, M:Turaida/MT. Rislings
Piemērots hobija jātniekiem
un bērniem, ļoti mierīgs un draudzīgs.
Cena: 3000 EUR
Kontaktinformācija: 29472776

Amfora

LS, ķēve, 2003. g., 169 cm,
T. Amadeus
M. Figura LS/ MT. Faraons
Piemērota konkūram un vaislai.
Cena pēc vienošanās.
Kontaktinformācija: 29112796

Volshebnica

Hanoveres šķirnes ķēve, bēra,
2002. g., 167 cm,
T. Vaigach HN
M. Beglanka xx/ MT. Gabojxx
Piemērota konkūram un vaislai.
Cena: 10 000 EUR.
Kontaktinformācija: 26161533

Izumrud

Latvijas šķirnes kastrāts,
2002. g., 168 cm.
T. Ishor TR
M: Dudinka HN/ MT. Doverchivij HN
Piemērots iejādei.
Cena: 18 000 EUR.
Kontaktinformācija: 26161533

Good - Luck

Latvijas šķirnes kastrāts
ruds, 173 cm, 2002.gads
T. Gvidons Ls
M. Palanga T/MT. Perigejs T
Piemērots konkūram, labsirdīgs, rotaļīgs
Cena: 6000 EUR
Kontaktinformācija: 29269222

Reinaldo

Latvijas šķirnes ērzelis
dz. 2006. g., dūkans
T. Rolez Miro
M. Lēdija/ MT. Land Rover
Perspektīvā paredzams konkūram
Cena: 3000 EUR
Kontaktinformācija: 29472776

Avene

Ponijs, C klase, dz. 25.02.2007.
Igaunijas šķirne.
T. Arafats Ig. v., sk.augst. 147 cm
M. Wild Rose sk.augst.128 cm/
MT Wilton's Surprise
(Nūforestas ponijs).
Izmantošanas virziens: sportam, vaislai.
Cena 1200 LVL
Kontaktinformācija 26527937

Lifers

ruds kastrāts 6 gadi, 162 cm.
T. Legato TT. Leonid
M. Fergāna MT. Furgons
Piemērots konkūram. Ļoti laba
lēcienu tehnika un temperaments.
Piedalījies konkūra sacensībās
līdz 110 cm
Cena: 7000 EUR
Kontaktinformācija: 29406900

Beverlija

Ķēve, dz. 02.07.2004.,
dūkanbēra, 162 cm
T. Bastejs DH,
M. Viada/MT. Vincents HN.
Zirgs nav iejāts, bet tiek gatavots.
Kontaktinformācija: 29275303

Devilla

2006. g dzimusi ķēve, sirma, 150 cm.
T. Dantuss, M. Impreza/MT. Irtišs
Cena: 2000 EUR
Kontaktinformācija: 29242878
e-pasts: info@sporthorses.lv

Lascow

Aplūzas šķirnes kasrtāts
dzimis Beļģijā 2004. gadā.
Augums skaustā 147 cm, iejāts.
Cena: 4000 EUR.
Kontaktinformācija: 26527937

Digris

2004. g. dz. kastrāts, sirms, 165 cm.
T. Daions.
Piemērots konkūram,
jo ir labs lēcienis.
Cena: 4000 EUR
Kontaktinformācija: 29472776

Viva

Latvijas zirgu šķirne,
dz. 2002. g., augums 168 cm
T. Weltfred, M. Hesija/MT. Hamlets
Cena: 3500 EUR
Kontaktinformācija: 29107515

Wimblona

Ķēve, tumši bēra, 165 cm.
Dzimusi 2005. g.
T. Willy, M. Impreza/MT. Irtišs
Apmācīta atbilstoši vecumam.
Cena: 2500 EUR
Kontaktinformācija: 29242878
e-pasts: info@sporthorses.lv

Danko

Latvijas šķirnes kastrāts
dz.2004. g., bērs, 167 cm
Donnerbube HN –
Karmena LS/CalandoIV HL
Iejāde
Cena 5500 EUR
Kontaktinformācija: 29409004

Qicksilver

Latvijas zirgu šķirne, kastrāts,
dz. 2003. g., augums skaustā 168 cm,
T. Querides Zviedru silt.
Cena: 4500 EUR
Kontaktinformācija: 29107515

Pārdod jaunu 2007. g. izlaiduma
divvietīgo zirgu piekabi
Brenderup, Equiliner.
Kontaktinformācija: 26544243

Kvestija

2002. g. neliela auguma, dūkana
MT. Vulkans
T. Calano II
piedalījies konkūra
sacensībās līdz 100cm
Cena: 3500 EUR
Kontaktinformācija: 29437983

Siga

Atdod gādīgiem saimniekiem
13 gadus vecu kastrātu,
kuram ir redzes traucējumi. Zirgs
ir jājams un braucams. Ļoti mīlīgs.
Kontaktinformācija: 28743132

Brīva vieta Jūsu reklāmai!

25 LVL - zirgu pārdošanas sludinājuma
ievietošana 2 laikraksta numuros.
35 LVL - pārējie sludinājumi.

Sludinājuma tekstu un foto
sūtīt uz e-pastu: reklama@zircupasts.lv

Marts

Latvijas mēroga sacensības:

- 8.03. draivings* – SIA „Horse La” slēgtā manēža, Zilupe, Ludzas rajons
 - 9.03. draivings* – Burtnieku slēgtā manēža, Burtnieki, Valmieras rajons
 - 15.03. konkurss – klasifikācijas sacensības konkurā, Rīga, Kleisti
 - 15.03. draivings* – LLU, Mušķu slēgtā manēža, Ozolnieki, Jelgavas rajons
 - 16.03. draivings* – Kurzemes CMAS, Kuldīga
- * skatīt informāciju avīzē (skat. 3. lappaspušē)*

Latvijas mēroga ieskaites sacensības:

- 8.03. iejāde - LR ziemas čempionāts JJ, Junioriem, Rīga, Kleisti
- 22.03. konkurss - LR ziemas čempionāts 3.posms, Rīga, Kleisti
- 29.03. iejāde - LR ziemas čempionāts 2.posms, Rīga, Kleisti

Starptautiska mēroga sacensības FEI Centrāleiropas zonai:

- 29.02. – 2.03. konkurss - CSI2* Gomeļa, Baltkrievija
- 13. – 15.03 iejāde - CDI - W Varšava, Polija
- 13. – 16.03 konkurss – Finaļs, CSI3* - W Varšava, Polija

FEI Nation Cup:

- 5. – 9.03. konkurss - 5* Wellington, FL, USA

FEI World Cup:

- 27. – 30.03 konkurss - Hertogenbosch, NED

Kaimiņos Lietuvā, Igaunijā, Somijā:

- 22.03. pl.13.00 rīkšošana - Tallinas hipodroms, Igaunija